

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

6. juli 2023 *

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2011/95/EU – standarder for anerkendelse af flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus – artikel 14, stk. 4, litra b) – tilbagekaldelse af flygtningestatus – tredjelandsstatsborger, der er blevet idømt en endelig dom for en særlig grov forbrydelse – fare for samfundet – kontrol af forholdsmæssigheden«

I sag C-402/22,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Raad van State (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Nederlandene) ved afgørelse af 15. juni 2022, indgået til Domstolen den 20. juni 2022, i sagen

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

mod

M.A.,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Arabadjiev, Domstolens vicepræsident, L. Bay Larsen (refererende dommer), samt dommerne P.G. Xuereb, T. von Danwitz og I. Ziemele,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- M.A. ved advocaat R.C. van den Berg,
- den nederlandske regering ved M.K. Bulterman og H.S. Gijzen, som befuldmægtigede,
- den ungarske regering ved Z. Bíró-Tóth og M.Z. Fehér, som befuldmægtigede,

* Processprog: nederlandsk.

– Europa-Kommissionen ved J. Hottiaux og F. Wilman, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. maj 2023,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 14, stk. 4, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2011, L 337, s. 9).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side M.A., der er tredjelandstatsborger, og på den anden side Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (statssekretær for justits- og sikkerhedsanliggender, Nederlandene) (herefter »statssekretæren«) vedrørende afslaget på hans ansøgning om international beskyttelse.

Retsforskrifter

- 3 12. betragtning til direktiv 2011/95 har følgende ordlyd:
»Hovedformålet med dette direktiv er dels at sikre, at medlemsstaterne anvender fælles kriterier til identifikation af personer, som reelt har behov for international beskyttelse, dels at sikre, at der findes et minimum af ydelser til fordel for disse personer i alle medlemsstater.«
- 4 Direktivets artikel 1 er sålydende:
»Formålet med dette direktiv er at fastsætte standarder for anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse.«
- 5 Det nævnte direktivs artikel 12, stk. 2, er sålydende:
»En tredjelandstatsborger eller statsløs er udelukket fra at blive anerkendt som flygtning, hvis der er tungtvejende grunde til at antage, at:
a) den pågældende har begået en forbrydelse mod freden, en krigsforbrydelse eller en forbrydelse mod menneskeheden, som defineret i de internationale instrumenter, der er udarbejdet for at træffe forholdsregler mod sådanne forbrydelser
b) den pågældende har begået en alvorlig ikke-politisk forbrydelse uden for asyllandet forud for anerkendelsen af vedkommende som flygtning, hvilket forstås som tidspunktet for udstedelse af opholdstilladelse på grundlag af tildeling af flygtningestatus [...]«

6 Direktivets artikel 13 fastsætter:

»Medlemsstaterne tildeler tredjelandstatsborgere og statsløse, der kan anerkendes som flygtninge i medfør af kapitel II og III, flygtningestatus.«

7 Artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95 bestemmer:

»4. Medlemsstaterne kan tilbagekalde, afslutte eller afslå at forlænge status, der er tildelt en flygtning af et regeringsorgan, et administrativt organ, et retsligt eller kvasiretsligt organ, når:

[...]

b) den pågældende efter en endelig dom for en særlig grov forbrydelse udgør en fare for samfundet i denne medlemsstat.

5. Medlemsstaterne kan i de situationer, der er beskrevet i stk. 4, beslutte ikke at tildele status til en flygtning, hvis der endnu ikke er truffet en sådan afgørelse.«

8 Direktivets artikel 17, stk. 1 og 3, har følgende ordlyd:

»1. En tredjelandstatsborger eller statsløs er udelukket fra at være berettiget til subsidær beskyttelse, hvis der er alvorlig grund til at formode, at:

[...]

b) den pågældende har begået en grov forbrydelse

[...]

3. Medlemsstaterne kan udelukke en tredjelandstatsborger eller en statsløs fra at være berettiget til subsidær beskyttelse, hvis den pågældende, inden han eller hun fik tilladelse til at rejse ind i den pågældende medlemsstat, har begået en eller flere forbrydelser, der falder uden for stk. 1, men som ville kunne straffes med fængsel, hvis de var begået i den berørte medlemsstat, og den pågældende udelukkende har forladt hjemlandet for at undgå sanktioner som følge af disse forbrydelser.«

9 Det nævnte direktivs artikel 21, stk. 2, litra b), er sålydende:

»Hvis det ikke er forbudt i henhold til de i stk. 1 nævnte internationale forpligtelser, kan en medlemsstat udsende en flygtning, uanset om den pågældende er formelt anerkendt eller ej, når:

[...]

b) den pågældende efter en endelig dom for en særlig grov forbrydelse udgør en fare for samfundet i denne medlemsstat.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 M.A. indgav den 5. juli 2018 en ansøgning om international beskyttelse i Nederlandene.

- 11 Statssekretæren gav afslag på ansøgningen ved en afgørelse truffet den 12. juni 2020. I denne afgørelse fastslog statssekretæren, at M.A. med rette frygtede at blive forfulgt i sit oprindelsesland, men at han ved en endelig dom var blevet dømt for en særlig grov forbrydelse, og at han derfor udgjorde en fare for samfundet.
- 12 Statssekretæren baserede sig i denne henseende på den omstændighed, at en nederlandsk straffedomstol i 2018 havde idømt M.A. en fængselsstraf på 24 måneder for i løbet af den samme aften at have begået tre seksuelle krænkelse, et forsøg på seksuel krænkelse og tyveri af en mobiltelefon.
- 13 M.A. anlagde sag til prøvelse af afgørelsen af 12. juni 2020.
- 14 Ved dom af 13. juli 2020 annullerede retten i første instans den nævnte afgørelse med den begrundelse, at statssekretæren ikke i tilstrækkelig grad havde begrundet dels, at de handlinger, som M.A. havde begået, var af en sådan grovhed, at de begrundede et afslag på at tildele ham flygtningestatus, dels at M.A. udgjorde en reel, umiddelbar og tilstrækkeligt alvorlig fare for en grundlæggende samfundsinteresse.
- 15 Statssekretæren har iværksat appel til prøvelse af den nævnte dom ved Raad van State (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Nederlandene), som er den forelæggende ret.
- 16 Til støtte for appellen har statssekretæren for det første gjort gældende, at de forhold, som M.A. blev foreholdt, skal betragtes som en enkelt lovovertrædelse, der udgør en særlig grov forbrydelse i lyset af disse forholds karakter, den straf, han er blevet idømt, og disse forholds forstyrrende indvirkning på det nederlandske samfund. Statssekretæren har for det andet anført, at domfældelsen af M.A. for en særlig grov forbrydelse principielt viser, at denne udgør en fare for samfundet.
- 17 Den forelæggende ret ønsker oplysninger om, hvilke forhold der skal tages i betragtning ved afgørelsen af, om en forbrydelse, for hvilken en tredjelandsstatsborger er blevet idømt en endelig dom, skal anses for at være særlig grov som omhandlet i artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95. I lyset af den uenighed, der foreligger mellem hovedparterne for så vidt angår rækkevidden af begrebet »fare for samfundet«, har den forelæggende ret i øvrigt tilsluttet sig de præjudicielle spørgsmål, som Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Belgien) har forelagt i sag C-8/22.
- 18 På denne baggrund har Raad van State (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Hvornår er en forbrydelse »særlig grov« i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv [2011/95], således at en medlemsstat kan afslå flygtningestatus til en person, der har behov for international beskyttelse?

Er de kriterier, der gælder for en »grov forbrydelse« i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i artikel 17, stk. 1, litra b), i direktiv [2011/95], og som gengivet i præmis 56 i Domstolens dom af 13. september 2018, Ahmed [(C-369/17, EU:C:2018:713)], relevante ved bedømmelsen af, om der er tale om en »særlig grov forbrydelse«? Hvis dette er tilfældet, findes der da stadig supplerende kriterier, der gør en forbrydelse »særlig« grov?

- 2) Skal artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv [2011/95] fortolkes således, at allerede den omstændighed, at en person, der har fået flygtningestatus, er dømt for en særlig grov forbrydelse, er tilstrækkelig til at godtgøre, at han udgør en fare for samfundet, eller at en endelig dom for en særlig grov forbrydelse i sig selv ikke er tilstrækkelig til at godtgøre, at der foreligger en fare for samfundet?
- 3) Såfremt idømmelsen af en straf ved en endelig dom for en [særlig grov forbrydelse] ikke i sig selv er tilstrækkelig til at godtgøre, at der foreligger en fare for samfundet, skal artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv [2011/95] da fortolkes således, at medlemsstaten skal godtgøre, at appellant efter sin dom fortsat udgør en fare for samfundet? [Skal medlemsstaten godtgøre, at denne fare er reel og umiddelbar, eller er det tilstrækkeligt, at der findes en potentiel fare?] Skal artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv [2011/95], alene eller sammenholdt med proportionalitetsprincippet, fortolkes således, at denne bestemmelse kun tillader [tilbagekaldelse] af flygtningestatus, hvis denne [tilbagekaldelse] er forholdsmæssig, og den fare, som personen med flygtningestatus udgør, er tilstrækkeligt grov til at begrunde denne [tilbagekaldelse]?
- 4) Såfremt medlemsstaten ikke skal godtgøre, at appellant efter dommen fortsat udgør en fare for samfundet, og at denne fare er reel, umiddelbar og tilstrækkeligt grov til at begrunde [tilbagekaldelsen] af flygtningestatus, skal artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv [2011/95] da fortolkes således, at denne bestemmelse indebærer, at [faren] mod samfundet [principielt] er godtgjort ved den omstændighed, at personen med flygtningestatus er blevet idømt straf ved en endelig dom for en [særlig grov forbrydelse], men at denne kan godtgøre, at [vedkommende] ikke eller ikke længere udgør en sådan [fare]?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 19 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, på grundlag af hvilke kriterier en forbrydelse kan anses for at udgøre »en særlig grov forbrydelse« som omhandlet i artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95.
- 20 Artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 bestemmer, at medlemsstaterne kan tilbagekalde den status, der er tildelt en flygtning, når den pågældende efter en endelig dom for en særlig grov forbrydelse udgør en fare for samfundet i den medlemsstat, vedkommende befinder sig i.
- 21 Det nævnte direktivs artikel 14, stk. 5, fastsætter, at medlemsstaterne i de situationer, der er beskrevet i direktivets artikel 14, stk. 4, kan beslutte ikke at tildele flygtningestatus til en tredjelandstatsborger, hvis der endnu ikke er truffet afgørelse om vedkommendes ansøgning om international beskyttelse.
- 22 Det følger af præmis 27-42 i dom af dags dato, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Flygtning, der har begået en grov forbrydelse) (C-8/22), at anvendelsen af det nævnte direktivs artikel 14, stk. 4, litra b), forudsætter, at to særskilte betingelser er opfyldt, nemlig dels at den pågældende tredjelandstatsborger er blevet idømt en endelig dom for en særlig grov forbrydelse, dels at det er blevet godtgjort, at den pågældende udgør en fare for samfundet i den medlemsstat, vedkommende befinder sig i.

- 23 Hvad angår den første af disse betingelser skal det indledningsvis bemærkes, at i overensstemmelse med såvel kravet om en ensartet anvendelse af EU-retten som de krav, der følger af lighedsprincippet, skal en EU-retlig bestemmelse, der – ligesom det er tilfældet med artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 – ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt i hele EU undergives en selvstændig og ensartet fortolkning (jf. i denne retning dom af 13.9.2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, præmis 36, og af 15.11.2022, Senatsverwaltung für Inneres und Sport, C-646/20, EU:C:2022:879, præmis 40).
- 24 I denne henseende skal det bemærkes, at eftersom hverken det nævnte direktivs artikel 14, stk. 4, litra b), eller nogen anden bestemmelse i direktivet definerer udtrykket »særlig grov forbrydelse«, skal dette fortolkes i overensstemmelse med dets sædvanlige betydning i almindelig sprogbrug, idet der samtidig skal tages hensyn til den sammenhæng, hvori udtrykket anvendes, og de mål, der forfølges med den lovgivning, som det udgør en del af (jf. i denne retning dom af 7.9.2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Karakteren af retten til ophold i henhold til artikel 20 TEUF), C-624/20, EU:C:2022:639, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Hvad indledningsvis angår den sædvanlige betydning i almindelig sprogbrug af udtrykket »særlig grov forbrydelse« skal det for det første bemærkes, at ordet »forbrydelse« i denne forbindelse kendetegner en handling eller en undladelse, der udgør en alvorlig overtrædelse af retsordenen i det pågældende samfund, og som derfor er strafbar som sådan i dette samfund.
- 26 For det andet henviser udtrykket »særlig grov«, for så vidt som det tilføjer to kvalifikationer til det nævnte begreb »forbrydelse«, til en forbrydelse af ekstraordinær grovhed, således som generaladvokaten har anført i punkt 38 i forslaget til afgørelse.
- 27 Hvad dernæst angår den sammenhæng, hvori udtrykket »særlig grov forbrydelse« anvendes, skal det for det første bemærkes, at artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 udgør en fravigelse fra den regel, som er fastsat i dette direktivs artikel 13, og hvorefter medlemsstaterne tildeler tredjelandsstatsborgere, der kan anerkendes som flygtninge, flygtningestatus. Denne bestemmelse skal derfor fortolkes strengt (jf. analogt dom af 13.9.2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, præmis 52).
- 28 For det andet bemærkes, at mens visse bestemmelser i direktiv 2011/95 – såsom artikel 12, stk. 2, litra a) – præciserer den specifikke art af de forbrydelser, som de omhandler, tager direktivets artikel 14, stk. 4, litra b), sigte på enhver »særlig grov forbrydelse«.
- 29 For det tredje skal der – eftersom artikel 12, stk. 2, litra b), i direktiv 2011/95, som henviser til »en alvorlig ikke-politisk forbrydelse«, og dette direktivs artikel 17, stk. 1, litra b), der omhandler »en grov forbrydelse«, ligeledes har til formål at fratage en tredjelandsstatsborger, som har begået en forbrydelse af en vis grovhed, den internationale beskyttelse – tages hensyn til Domstolens praksis vedrørende disse bestemmelser med henblik på fortolkningen af direktivets artikel 14, stk. 4, litra b).
- 30 Det fremgår af den nævnte retspraksis, at den kompetente myndighed i den berørte medlemsstat kun kan påberåbe sig de udelukkelsesgrunde, der er fastsat i artikel 12, stk. 2, litra b), og i artikel 17, stk. 1, litra b), i direktiv 2011/95 – som vedrører den omstændighed, at ansøgeren om international beskyttelse har begået henholdsvis »en alvorlig [...] forbrydelse« eller »en grov forbrydelse« – efter i hvert enkelt tilfælde at have foretaget en vurdering af de nøjagtige faktiske omstændigheder, som den har kendskab til, med henblik på afgørelsen af, om der er alvorlige

grunde til at antage, at de handlinger, den pågældende – som i øvrigt opfylder kravene for at blive tildelt den status, som denne har ansøgt om – har foretaget, er omfattet af disse udelukkelsesgrunde, idet vurderingen af den pågældende lovovertrædelses grovhed forudsætter en fuldstændig undersøgelse af alle de særlige omstændigheder i den enkelte sag (jf. i denne retning dom af 2.4.2020, Kommissionen mod Polen, Ungarn og Den Tjekkiske Republik (Midlertidig flytningsordning for ansøgere om international beskyttelse), C-715/17, C-718/17 og C-719/17, EU:C:2020:257, præmis 154, og af 22.9.2022, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság m.fl., C-159/21, EU:C:2022:708, præmis 92).

- 31 Hvad nærmere bestemt angår de kriterier, som skal anvendes ved vurderingen af graden af en forbrydelses grovhed med henblik på anvendelsen af artikel 17, stk. 1, litra b), i direktiv 2011/95, har Domstolen for det andet fastslået, at kriteriet om den straf, der ifaldes i henhold til den berørte medlemsstats straffelovgivning, er af særlig betydning med henblik herpå uden dog at være afgørende i sig selv (jf. i denne retning dom af 13.9.2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, præmis 55).
- 32 I præmis 56 i den nævnte dom af 13. september 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713), henviste Domstolen desuden til rapporten fra Det Europæiske Asylstøttekontor (»EASO«) fra januar 2016 med titlen »Udelukkelse: Artikel 12 og 17 i kvalifikationsdirektivet (2011/95/EU)«, som i punkt 3.2.2 vedrørende artikel 17, stk. 1, litra b), i direktiv 2011/95 anbefaler, at grovheden af den forbrydelse, der kan udelukke en person fra subsidær beskyttelse, vurderes under hensyn til en række kriterier såsom bl.a. handlingens art, den skade, der er sket, de retsmidler, der er taget i brug, arten af den straf, der ifaldes, og spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende handling i de fleste retssystemer ligeledes anses for en grov forbrydelse.
- 33 Når dette er sagt, fremgår det for det fjerde af en sammenligning af artikel 12, 14, 17 og 21 i direktiv 2011/95, at EU-lovgiver har fastsat forskellige krav med hensyn til graden af alvor af de forbrydelser, der kan påberåbes med henblik på at begrunde anvendelsen af en grund til udelukkelse fra eller tilbagekaldelse af international beskyttelse eller udvisning af en flygtning.
- 34 I artikel 17, stk. 3, i direktiv 2011/95 nævnes således begåelse af »en eller flere forbrydelser«. Direktivets artikel 12, stk. 2, litra b), og artikel 17, stk. 1, litra b), henviser, således som det er blevet anført i nærværende doms præmis 29, til begåelse af henholdsvis »en alvorlig [...] forbrydelse« og »en grov forbrydelse«. EU-lovgiver har derimod besluttet at anvende de samme udtryk i det nævnte direktivs artikel 14, stk. 4, litra b), og artikel 21, stk. 2, litra b), ved at kræve, at den pågældende tredjelandstatsborger er blevet idømt en endelig dom for »en særlig grov forbrydelse«.
- 35 Det følger heraf, at anvendelsen i artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 af udtrykket »særlig grov forbrydelse« understreger EU-lovgivers valg om at gøre anvendelsen af denne bestemmelse betinget af opfyldelsen af bl.a. en særligt streng betingelse om, at der skal foreligge en endelig dom for en forbrydelse af en ekstraordinær grovhed, som er større end den grovhed, der gælder for de forbrydelser, som kan begrunde anvendelsen af dette direktivs artikel 12, stk. 2, litra b), artikel 17, stk. 1, litra b), eller artikel 17, stk. 3.
- 36 Endelig taler hovedformålet med direktiv 2011/95, således som det fremgår af dette direktivs artikel 1 og 12. betragtning hertil, nemlig at sikre, at medlemsstaterne anvender fælles kriterier til identifikation af personer, som reelt har behov for international beskyttelse, og at sikre, at der findes et minimum af ydelser til fordel for disse personer i alle medlemsstater, ligeledes for en streng fortolkning af direktivets artikel 14, stk. 4, litra b).

- 37 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 kun kan finde anvendelse på en tredjelandsstatsborger, der er blevet idømt en endelig dom for en forbrydelse, hvis særlige karakteristika gør det muligt at anse den for at være ekstraordinært grov, for så vidt som den henhører under de forbrydelser, der griber mest ind i det pågældende samfunds retsorden.
- 38 I denne henseende bemærkes, at selv om vurderingen af grovheden af en given forbrydelse med henblik på anvendelsen af direktiv 2011/95 skal foretages på grundlag af fælles standarder og kriterier i overensstemmelse med den retspraksis, hvortil der er blevet henvist i nærværende doms præmis 23, forholder det sig ikke desto mindre således, at medlemsstaternes straffelovgivning på EU-rettens nuværende udviklingstrin ikke er genstand for generelle harmoniseringsforanstaltninger. Denne vurdering skal derfor foretages under hensyntagen til de valg, der er truffet inden for rammerne af den pågældende medlemsstats straffesystem med hensyn til identifikationen af de forbrydelser, der griber mest ind i samfundets retsorden.
- 39 Eftersom denne bestemmelse omhandler en endelig dom for »en særlig grov forbrydelse« i ental, og eftersom den skal fortolkes strengt, kan dens anvendelse imidlertid kun begrundes, såfremt der foreligger en endelig dom for en forbrydelse, som isoleret set er omfattet af begrebet »særlig grov forbrydelse«, hvilket forudsætter, at forbrydelsen frembyder den grad af grovhed, der er omhandlet i nærværende doms præmis 37, idet det præciseres, at denne grad af grovhed ikke kan opnås ved en kumulation af særskilte lovovertrædelser, hvoraf ingen i sig selv udgør en særlig grov forbrydelse.
- 40 Således som det fremgår af den retspraksis, hvortil der er blevet henvist i nærværende doms præmis 30, indebærer vurderingen af grovheden af en forbrydelse, for hvilken en tredjelandsstatsborger er blevet dømt, endvidere en vurdering af alle de særlige omstændigheder i den konkrete sag. I denne henseende har begrundelsen for afgørelsen om domfældelse en væsentlig relevans med henblik på at identificere disse omstændigheder, for så vidt som denne begrundelse er udtryk for den kompetente straffedomstols bedømmelse af den pågældende tredjelandsstatsborgers adfærd.
- 41 Blandt de øvrige omstændigheder, der skal tages i betragtning med henblik på at vurdere, om en forbrydelse har den grad af grovhed, som er omhandlet i nærværende doms præmis 37, er arten og længden af den straf, der ifaldes, og i endnu højere grad den idømte straf desuden af væsentlig betydning.
- 42 For så vidt som anvendelsen af artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 er begrænset til forbrydelser af ekstraordinær grov karakter, er det således kun en forbrydelse, der har begrundet idømmelsen af en særligt streng straf i lyset af den strafferamme, som generelt anvendes i den pågældende medlemsstat, der kan anses for at udgøre en »særlig grov forbrydelse« i denne bestemmelses forstand.
- 43 Ud over strafferammen og den straf, der er blevet idømt, tilkommer det den besluttende myndighed under de kompetente retsinstansers kontrol at tage hensyn til bl.a. arten af den begåede forbrydelse, for så vidt som denne kan bidrage til at klarlægge omfanget af indgrebet i retsordenen i det pågældende samfund, og samtlige omstændigheder i forbindelse med begåelsen af forbrydelsen, herunder eventuelle formildende eller skærpende omstændigheder, spørgsmålet om, hvorvidt forbrydelsen er begået forsætligt eller ej, samt arten og omfanget af den skade, som er blevet forvoldt ved forbrydelsen.

- 44 Arten af den straffesag, der anvendes til at straffe den pågældende forbrydelse, kan ligeledes være relevant, hvis den afspejler den grad af grovhed, som de myndigheder, der er ansvarlige for den strafferetlige sanktion, har tillagt denne forbrydelse.
- 45 Derimod kan der ikke ved anvendelsen af artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 tages hensyn til, om den pågældende forbrydelse eventuelt giver genklang i medierne eller i offentligheden, idet en sådan omstændighed i det væsentlige er subjektiv og vilkårlig.
- 46 Det skal endvidere præciseres, at for så vidt som vurderingen af den omhandlede forbrydelse, således som det fremgår af nærværende doms præmis 40, indebærer en vurdering af alle de særlige omstændigheder i den konkrete sag, er de bedømmelseskriterier, der er anført i nærværende doms præmis 40-44, ikke udtømmende og kan derfor i givet fald suppleres med yderligere kriterier.
- 47 Selv om det i denne sammenhæng bl.a. er tilladt for medlemsstaterne at fastsætte minimumstærskler med henblik på at fremme en ensartet anvendelse af den nævnte bestemmelse, skal sådanne tærskler nødvendigvis være i overensstemmelse med den grad af grovhed, der er omhandlet i nærværende doms præmis 37, og de må under ingen omstændigheder gøre det muligt at fastslå, at den pågældende forbrydelse er »særlig grov«, uden at den kompetente myndighed har foretaget en fuldstændig undersøgelse af alle de særlige omstændigheder i den enkelte sag (jf. analogt dom af 13.9.2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, præmis 55).
- 48 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at en forbrydelse, der, henset til dens særlige karakteristika, er ekstraordinært grov, for så vidt som den henhører under de forbrydelser, der griber mest ind i det pågældende samfunds retsorden, udgør »en særlig grov forbrydelse« i den nævnte bestemmelses forstand. Med henblik på at vurdere, om en forbrydelse, for hvilken en tredjelandsstatsborger er blevet idømt en endelig dom, frembyder en sådan grad af grovhed, skal der bl.a. tages hensyn til strafferammen og den straf, der er blevet idømt for denne forbrydelse, til forbrydelsens art, til eventuelle skærpende eller formildende omstændigheder, til spørgsmålet om, hvorvidt den nævnte forbrydelse er begået forsætligt eller ej, til arten og omfanget af den skade, som er blevet forvoldt ved forbrydelsen, samt til den procedure, der anvendes til at straffe forbrydelsen.

Det andet spørgsmål

- 49 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at forekomsten af en fare mod samfundet i den medlemsstat, som den berørte tredjelandsstatsborger befinder sig i, kan anses for godtgjort allerede af den grund, at tredjelandsstatsborgeren er blevet idømt en endelig dom for en særlig grov forbrydelse.
- 50 Således som det er blevet anført i nærværende doms præmis 22, følger det af præmis 27-42 i dom af dags dato, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Flygtning, der har begået en grov forbrydelse) (C-8/22), at anvendelsen af artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 forudsætter, at to særskilte betingelser er opfyldt, nemlig dels at den pågældende tredjelandsstatsborger er blevet idømt en endelig dom for en særlig grov forbrydelse, dels at det er blevet godtgjort, at den pågældende udgør en fare for samfundet i den medlemsstat, vedkommende befinder sig i.

- 51 Idet det valg, som EU-lovgiver således har foretaget, ellers ville blive tilsidesat, kan det derfor ikke lægges til grund, at den omstændighed, at den ene af disse to betingelser er opfyldt, er tilstrækkelig til at godtgøre, at den anden betingelse ligeledes er opfyldt.
- 52 Følgelig skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at forekomsten af en fare mod samfundet i den medlemsstat, som den berørte tredjelandsstatsborger befinder sig i, ikke kan anses for godtgjort allerede af den grund, at tredjelandsstatsborgeren er blevet idømt en endelig dom for en særlig grov forbrydelse.

Det tredje og det fjerde spørgsmål

- 53 Med det tredje og det fjerde spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at anvendelsen af denne bestemmelse er betinget af, at den kompetente myndighed godtgør, at den fare, som den berørte tredjelandsstatsborger udgør for samfundet i den medlemsstat, som den pågældende befinder sig i, er reel, umiddelbar og alvorlig, og at tilbagekaldelsen af flygtningestatusen udgør en foranstaltning, der står i et rimeligt forhold til denne fare.
- 54 Det fremgår af præmis 47-65 i dom af dags dato, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Flygtning, der har begået en grov forbrydelse) (C-8/22), at en foranstaltning som omhandlet i artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 kun kan vedtages, når den pågældende tredjelandsstatsborger udgør en reel, umiddelbar og tilstrækkeligt alvorlig fare for en grundlæggende samfundsinteresse i den medlemsstat, som vedkommende befinder sig i. I forbindelse med vurderingen af, om denne fare foreligger, påhviler det den kompetente myndighed at foretage en vurdering af alle de særlige omstændigheder i den konkrete sag.
- 55 Som anført i den nævnte doms præmis 66-70 skal den kompetente myndighed desuden foretage en afvejning mellem på den ene side den fare, som den pågældende tredjelandsstatsborger udgør for samfundet i den medlemsstat, som vedkommende befinder sig i, og på den anden side de rettigheder, som i henhold til direktiv 2011/95 skal sikres de personer, der opfylder de materielle betingelser i dette direktivs artikel 2, litra d), med henblik på at afgøre, om vedtagelsen af en foranstaltning som omhandlet i direktivets artikel 14, stk. 4, litra b), udgør en foranstaltning, der står i et rimeligt forhold til denne fare.
- 56 Det følger heraf, at det tredje og det fjerde spørgsmål skal besvares således, at artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95 skal fortolkes således, at anvendelsen af denne bestemmelse er betinget af, at den kompetente myndighed godtgør, at den fare, som den berørte tredjelandsstatsborger udgør for en grundlæggende samfundsinteresse i den medlemsstat, som den pågældende befinder sig i, er reel, umiddelbar og tilstrækkeligt alvorlig, og at tilbagekaldelsen af flygtningestatusen udgør en foranstaltning, der står i et rimeligt forhold til denne fare.

Sagsomkostninger

- 57 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 14, stk. 4, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse

skal fortolkes således, at

en forbrydelse, der, henset til dens særlige karakteristika, er ekstraordinært grov, for så vidt som den henhører under de forbrydelser, der griber mest ind i det pågældende samfunds retsorden, udgør »en særlig grov forbrydelse« i den nævnte bestemmelses forstand. Med henblik på at vurdere, om en forbrydelse, for hvilken en tredjelandsstatsborger er blevet idømt en endelig dom, frembyder en sådan grad af grovhed, skal der bl.a. tages hensyn til strafferammen og den straf, der er blevet idømt for denne forbrydelse, til forbrydelsens art, til eventuelle skærpende eller formildende omstændigheder, til spørgsmålet om, hvorvidt den nævnte forbrydelse er begået forsætligt eller ej, til arten og omfanget af den skade, som er blevet forvoldt ved forbrydelsen, samt til den procedure, der anvendes til at straffe forbrydelsen.

- 2) Artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95

skal fortolkes således, at

forekomsten af en fare mod samfundet i den medlemsstat, som den berørte tredjelandsstatsborger befinder sig i, ikke kan anses for godtgjort allerede af den grund, at tredjelandsstatsborgeren er blevet idømt en endelig dom for en særlig grov forbrydelse.

- 3) Artikel 14, stk. 4, litra b), i direktiv 2011/95

skal fortolkes således, at

anvendelsen af denne bestemmelse er betinget af, at den kompetente myndighed godtgør, at den fare, som den berørte tredjelandsstatsborger udgør for en grundlæggende samfundsinteresse i den medlemsstat, som den pågældende befinder sig i, er reel, umiddelbar og tilstrækkeligt alvorlig, og at tilbagekaldelsen af flygtningestatussen udgør en foranstaltning, der står i et rimeligt forhold til denne fare.

Underskrifter